

Розділ 4

ЖУРНАЛІСТИКА ТА ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Part 4

JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION

■ <https://doi.org/10.31516/2410-5333.053.15>

УДК 316.77:070:654.195:314.743

Т. С. Гиріна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, докторант, Київський національний університет імені Т. Шевченка, м. Київ

hirinatetyana@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1587-8767>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА КОНВЕРГЕНЦІЯ В ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ РЕДАКЦІЙ МІЖНАРОДНИХ РАДІОСТАНЦІЙ

Досліджено діяльність восьми українських редакцій міжнародних радіостанцій у контексті впровадження сучасних конвергентних інструментів. Осмислено перспективність використання у сфері материкового сектора україномовного радіо нетипових для нього на попередніх етапах відкладеного в часі прослуховування аудіо, банку аудіо, музики, візуалізації (текст, графічний, відео-контент, стрім зі студії), соціальних мереж, інтернет-реклами та пожертв як форми капіталізації діяльності радіопроєкту. Ці заходи вважаємо визначальними напрямками трансформації та запорукою підвищення конкурентоспроможності сектора у світовому медіасередовищі.

Ключові слова: *конвергенція, трансформація, українські редакції міжнародних радіостанцій, україномовне радіомовлення.*

Т. С. Гиріна, кандидат наук по социальным коммуникациям, доцент, докторант, Киевский национальный университет имени Т. Г. Шевченко, г. Киев

ТРАНСФОРМАЦИЯ И КОНВЕРГЕНЦИЯ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УКРАИНСКИХ РЕДАКЦИЙ МЕЖДУНАРОДНЫХ РАДИОСТАНЦИЙ

Исследовано деятельность восьми украинских редакций международных радиостанций на предмет внедрения ими современных конвергентных инструментов. Осмысленно перспективность использования в сфере материкового сектора украиноязычного радио нетипичных для него на предыдущих этапах отложенного во времени прослушивания аудио, банка аудио, музыки, визуализации (текст, графический, видео-контент, стрим из студии), социальных сетей, интернет-рекламы и пожертвований как формы капитализации деятельности радиопроекта. Считаем их определяющими направлениями в трансформации украиноязычного радио и

залогом підвищення його конкурентоспособності в мировому медіа-пространстві.

Ключевые слова: *конвергенция, трансформация, украинские редакции международных радиостанций, украиноязычное радиовещание.*

T. S. Hyrina, Candidate of Sciences in Social Communications, Associate Professor, Doctoral student, Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

TRANSFORMATION PROCESSES AND CONVERGENCE IN THE ACTIVITIES OF THE UKRAINIAN EDITORIAL OFFICES OF INTERNATIONAL RADIO STATIONS

The purpose of the paper is to study intensive transformational processes and deep convergence in the activities of Ukrainian editorial offices of international radio stations. This analysis will enable to identify the most promising directions for the development of other sectors of Ukrainian-language radio under the competitive conditions in the media environment of the present-day world.

Research Methodology. The research is based on the methods of systematization, monitoring, induction, numerical analysis, discourse analysis and forecasting.

Results. The work of 8 Ukrainian editorial offices of international radio stations was investigated taking into account the introduction of modern convergent tools into their activities. The paper enlists the perspectives of the use of some atypical means in the Ukrainian-language radio — prolonged playback of audio, audio-databases, music, visualization (text, graphic content, video on demand and studio), social networks, Internet advertising and donations as forms of capitalizing a radio project. These measures are considered the decisive trends of its transformation and the key to increasing the competitiveness of the sector in the global media environment.

Novelty. The study is one of the first attempts of the scientific comprehension of the transformation and convergence in the activities of Ukrainian editorial offices of international radio stations and their influence on the development of mainland Ukrainian-language radio space.

Practical significance of the paper lies in the formation of a map of the Ukrainian-language radio of the world and the clarification of its competitiveness in the media environment of the world.

Key words: *convergence, transformation, Ukrainian editorial boards of international radio stations, Ukrainian-language broadcasting.*

Постановка проблеми. Трансформаційні процеси та конвергенція в радіомовленні на світовому рівні динамічно проявляються в роботі потужних міжнародних громадських, державних радіокомпаній, корпорацій, некомерційних радіомовних організацій тощо. Розглядаючи розширення мовного діапазону, як передумову формування комплексної політики в регіоні, країні, які вбачають потенціал України як економічного партнера, ділового союзника та навіть соціально-демографічного донора, створюють та на різному рівні підтримують діяльність українських

редакцій. У 2004 р. українська увійшла до трійки найвикористовуваних неофіційних мов Євросоюзу. Після турецької та російської «популярність української мови пояснюється тим, що у багатьох нових країнах Євросоюзу проживає українська діаспора — насамперед в країнах Балтії, Польщі, Угорщині, Словаччині, Чехії» (Українська мова, 2004). Відтак, європейські радіомовні компанії «BBC» (Великобританія), «Deutsche Welle» («Німецька хвиля», Німеччина), «Polskie Radio» («Польське Радіо», Польща), «Radio Free Europe/Radio Liberty» («Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода», Чехія), «Radio Romania International» («Всесвітня служба Радіо Румунія», Румунія), «Vatican Radio» («Радіо Ватикану», Ватикан), а також «Voice of America» («Голос Америки», США) та «CRI Online» (Міжнародне радіо Китаю, Китай) комунікують з українцями в усьому світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Україномовний сектор радіо, функціонування міжнародних радіостанцій у сучасних умовах трансформації медіасистем досліджено ґрунтовно. Американські дослідники М. Прайс, С. Хаас та Д. Марголін називають означені медіасистеми «частиною нового медіасередовища, темпи та масштаби регулювання якого варіюються від поверхневих до всепроникаючих» (Price, 2008, с. 152). Інтенсифікація процесів поступу в радіосекторі на рівні технологічних інновацій, на думку дослідників, зумовлює перегляд місії, стратегії радіомовних організацій, що на прикладі міжнародних «Radio France Internationale» та «Deutsche Welle» осмислюють А. Фідлер, М.-С. Фре. Бельгійські дослідниці зазначають: в умовах обмеженої демократії, воєнного конфлікту (згідно з Є. Біндер (2006)), монополії ЗМІ міжнародні мовники надають альтернативну точку зору та є єдиним майданчиком свободи слова в регіоні (Fiedler, 2016, с. 69). Водночас доповідь міжнародної організації «Репортери без кордонів» «Реальність після Євромайдану. Ситуація з журналістами та ЗМІ в Україні» підготована у 2016 р. (автор Г. Пергген) засвідчила: «порівняно з нинішньою ситуацією журналістики в Російській Федерації, в Україні фахівці медіасфери мають набагато більше свободи у своїй роботі. Немає державної цензури, і країна має плюралістичний медіаландшафт» (Pörzgen, 2016, с. 6).

Діяльність українських редакцій міжнародних радіомовних компаній, як індикатора свободи інформаційного простору України, є предметом наукового інтересу. Становлення «Deutsche Welle» як суб'єкта медіапроцесу в Україні, зокрема через формування «Української редакції «Німецької хвилі», комплексно осмислює О. Гоян (2017). Внесок у формування україномовного радіопростору, який з 27 березня 2000 р. почала здійснювати українська редакція «Німецької хвилі», дослідни-

ки вбачають у «врахуванні на українському телерадіоринку процесів поступової приватизації і роздержавлення електронних масмедіа, недосконалості законодавства щодо розвитку національного інформаційного телерадіопростору, масштабної комерціалізації ефіру, специфіки формування конкурентного середовища у сфері місцевих засобів масової інформації» (Гоян, 2014). А. Грабська пропонує використати «Deutsche Welle» як модель розвитку суспільного мовлення й іномовлення в Україні. Дослідниця констатує: для своєї країни медіакомпанія стала «інструментом німецької публічної дипломатії, а також «культуртрегером», тобто поширювачем німецької і європейської культури й німецької мови у світі» (Грабська, 2016, с. 42). Для України це набуває особливої актуальності, на переконання українсько-німецького дослідника О. Хаб'юка ще й зважаючи на те, що наша держава «порівняно з показниками рекламних ринків Німеччини, Польщі та Росії на дуже низькому рівні розвитку» (Дуцик, 2013).

Діяльність української редакції «Радіо Свобода» через призму змістового наповнення інформаційних передач викладено в працях М. Нагорняк, І. Ципердюка. Роль радіостанції в політичному процесі ХХ ст. та інформаційному полі зросійщеної України радянського періоду розкрили О. Богуславський, В. Ковпак, О. Мельникова. Завдяки своєму «особливому, релігійному, тематично-змістовому наповненню програм та матеріалів» (Ципердюк, 2015) окреме місце в українськомовному медіаландшафті, на думку І. Ципердюка, посідає українська редакція радіо «Ватикан». Утім, праць зі згаданої тематики в галузі обмаль, однак можна назвати історичні розвідки Т. Бублика, Ю. Каганова. Практично не досліджено радіомовну діяльність української служби «Голосу Америки» попри те, що, за переконанням О. Сухобокової, вона стала «одним з важливих чинників формування національної та політичної свідомості українців, а відтак — підготовки ґрунту до відродження в Україні державності та демократії» (Сухобокова, 2009, с. 63). У науковому дискурсі українські редакції зарубіжних радіостанцій представлені недостатньо, інші ж, як українська служба «Міжнародного радіо Китаю», зовсім не досліджено. Однак їхня роль у розбудові державності і становленні демократії в Україні вагома як в аспекті історії, теорії соціальних комунікацій, так і в контексті медіафутурології.

Мета статті — дослідити інтенсивні трансформаційні процеси та глибоку конвергенцію в діяльності українських редакцій міжнародних радіостанцій, що вможливить визначити найперспективніші напрями розвитку інших секторів українськомовного радіо в умовах конкуренції світового медіасередовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність міжнародних радіоорганізацій на теренах України в усі роки визначалася безкомпромісним професіоналізмом, повнотою відповідальності за достовірність повідомленого в ефірі безвідносно до внутрішньої кон'юнктури політичного процесу в державі. Нині ж вони є орієнтирами з точки зору впровадження у власну діяльність конвергентних механізмів, якими визначається трансформація сучасного радіомовлення. Найбільші зміни стосувались цих організацій в аспектах цифровізації, візуалізації, медіатизації діяльності, що в окремих випадках стало передумовою відмови знаних медіакомпаній від потокового радіомовлення, аж до повного заміщення радіоконтенту візуальними та текстовими матеріалами. Так, у 2008 р. припинила створення радіомовних програм українська служба «Голосу Америки», діяльність якої розпочато ще в 1949 р. (Kiel, 2008). 29 квітня 2011 р. вийшла в ефір остання радіoproграма «BBC Україна» (Великобританія), яка після здобуття Україною незалежності з 1 червня 1992 р. відома українським радіослухачам своїми інформаційними програмами, аналітичними, історико-культурологічними, просвітницькими проектами (табл. 1).

Причина таких змін — скорочення фінансування, а також перегляд інформаційної стратегії власної діяльності, яку медіаменеджмент убачає в розвитку інтернет-сайта редакції чи всієї медіакомпанії. Водночас окремі програми українських редакцій міжнародних радіостанцій доступні в ефірі українських радіостанцій у форматі спільних проєктів чи ретрансляції. Як приклад у щоденному ефірі «Радіо Сяйво» (Коломия, Івано-Франківська обл.) блоки програм української редакції «Радіо Свобода» (о 06:30 «Ранкова Свобода», о 08.00 «Новини Радіо «Свобода», о 19:00 «Вечірня Свобода»), української служби «Голосу Америки» (о 08:15 та 23:00 «Голос Америки») та української редакції «Німецької хвилі» (о 09.00 «Deutsche Welle»). У будні в ефірі «Радіо Незалежність» (Львів) до уваги слухачів «Програма від радіо «Свобода» (07.00–07.30 та 22.00–22.57) та «Програма від Польського радіо» (18.30–19.00). Транслюються окремі програми й в ефірі інших радіостанцій. Утім, основним джерелом комунікації українських редакцій з аудиторією є сайт, адже розпорошені в радіопросторі окремі проєкти зручніше відтворювати на одній платформі. Попри зручний мобільний додаток кожної з медіакомпаній, окремо створений відповідник української редакції підтримується не завжди, наявні ж, орієнтовані на надання інформації, лише інколи з можливістю прослуховування аудіо-контенту. Дослідження конвергентних процесів у роботі українських редакцій міжнародних радіокомпаній підтвердило гіпотезу щодо розширення технологій презентації власного контенту радіокомпаніями щодо набуття нових та збагачення наявних функцій (рис. 1).

Таблиця 1

Організація діяльності українських редакцій
міжнародними медіакомпаніями у часовій ретроспективі

№ з/п	Назва	Загальна кількість мов	Дата заснування медіакомпанії	Початок мовлення українською	Завершення створення радіоконтенту українською	Тип контенту, який нині створюється
1	«ВВС Україна»	29	1922 р.	1992 р	2011 р	текстові повідомлення
2	Українська служба «Голосу Америки»	46	1942 р.	1949 р.	2008 р.	телепрограми, текстові повідомлення
3	Українська редакція «Радіо Свобода»	25	1949 р.	1954 р	–	радіопрограми, телепрограми, текстові повідомлення
4	Українська служба «Польського радіо»	8	1936 р.	1990 р.	–	радіопрограми, текстові повідомлення
5	Українська редакція «Німецької хвилі»	30	1953 р.	2000 р.		телепрограми, текстові повідомлення
6	Українська програма «Радіо Вагикану»	39	1931 р.	1939 р.	–	радіопрограми, текстові повідомлення
7	Українська служба «Міжнародного радіо Китаю»	56	1941 р	2008 р.	–	радіопрограми, текстові повідомлення
8	Українська редакція всесвітньої служби «Радіо Румунія»	13	1927 р.	1941 р. – перші програми; 1994 р. – створення української редакції	–	радіопрограми, текстові повідомлення

Дослідниця німецької «Deutsche Welle» А. Грабська констатує, що міжнародна громадська телерадіокомпанія «своєчасно враховує такі тенденції глобального медійного ринку: інтернетизацію, інтерактив-

ність, доступність програмних продуктів, відкритість організації, багатомовність, пошук й освоєння нових цільових аудиторій та розвиток інформаційного виробництва мовами цільових регіонів, глокальність» (Грабська, 2014, с. 138). Подібна тенденція характерна для більшості медіакомпаній, українські редакції в структурі діяльності яких перебувають у мейнстрімі світової радіожурналістики.

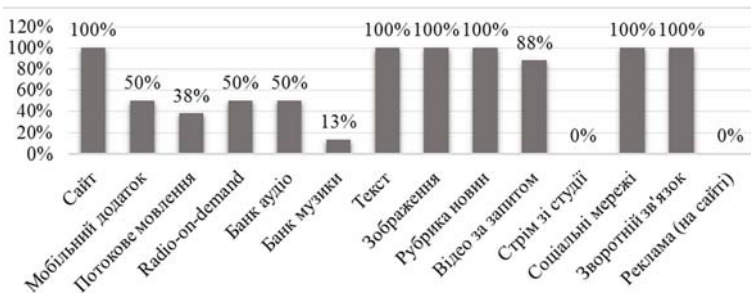

Рис. 1. Конвергентні процеси в роботі українських редакцій міжнародних радіокомпаній

Традиційний текст у Мережі перетворюється на майданчик до отримання інформації різного типу, а жанри набувають нових форм. Так, розділ програми «Схеми», спільного проекту Радіо Свобода та Першого каналу Суспільного мовлення України, окрім відеOVERSII програми, містить текстовий контент, графічні файли у формі документів, що підтверджують слова автора, інфографіку, копії офіційних документів, постів у соціальних мережах, фото героїв розповіді, майна, навколо якого точаться дискусії, тощо, а також аудіофайли-записи розмов журналістів з учасниками програми та ін. Жанр інтерв'ю на сайті набуває мультимедійного вираження завдяки верстці тексту на сторінці: аудіоверсію поєднано із текстом, де запитання і відповіді поетапно завантажуються в процесі перегляду сторінки. Відтепер не обов'язково читати весь текст, достатньо обрати іконку запитання та звернути увагу на розставлені акценти.

У рубриці «Усі медіаформати. Фотогалерея» на сайті української редакції «Німецької хвилі» новини позиціонують через графічне зображення. Для того, щоб переглянути весь текст, необхідно почергово завантажити декілька зображень та перечитати підписи під ними. Документальність репортажу в умовах Інтернету посилена та набула нового оформлення. Дослідниця Елонського університету (США) сучасних інтернет-журналістів Д. Льюїс (2010, с. 119) називає це не інак-

ше, як «тими, хто лише дає назви зображенням», акцентуючи на примітивізації професії. На тому ж сайті в розділі «Усі медіаформати. Відео» короткі (30 сек. — 1 хв.) ролики супроводжуються титрами, накладеними на відеоряд без закадрового тексту із закликом по завершенню перегляду поділитися відео в соціальних мережах.

Ціною, яку міжнародні медіакомпанії змушені платити за якісний контент, є перманентне скорочення штату та перегляду з метою оптимізації бюджету національних редакцій. І хоча жодну з українських редакцій досі не закрито, утім урізання фінансування стосувалося більшості із них. Деякі вимушено перейшли у формат роботи сайта («BBC Україна», Велика Британія), інші зазнали скорочення (до прикладу в редакції української служби «Голосу Америки» під керівництвом Л. Гонгадзе працюють 25 колег, а в українській службі «Міжнародного радіо Китаю» під керівництвом В. Урусова 4 журналісти). Про інтерес до України як впливових світових медіагігантів, так і регіональних лідерів у сфері радіовиробництва свідчить те, що українська перебуває серед 56 мов в ефірі «CRI Online» (Китай), 39 на «Vatican Radio» (Ватикан), 8 на «Polskie Radio» (Польща) та 13 на «Radio Romania International» (Румунія).

Історія становлення та функціонування україномовного радіо у світі свідчить, що на попередніх етапах саме українські редакції міжнародних радіостанцій стали каталізатором розбудови національного радіопростору, роками доносячи до відома активної частини соціуму достовірну об'єктивну інформацію. У перші роки незалежності українська редакція «Німецької хвилі», згадують В. Гоян та О. Гоян, «окрім якісного ефірного радіопродукту, пропонувала станціям-партнерам технічну допомогу, надавала можливості для «прокручування» власних супутникових програм у запису згідно з обраним форматом, готувала спеціальні музичні передачі, короткі випуски новин тощо. І такий комплекс засобів дозволяв їй тривалий час працювати в Україні» (Гоян О., 2014).

Висновки. Діяльність українських редакцій міжнародних радіостанцій може бути орієнтиром для України в процесі створення конкурентної на міжнародному рівні радіостанції, як цим скористалася, на думку редактора німецького журналу «Media Perspektiven», що спеціалізується на медіанауці, медіаекономіці та медіаполітиці Р. Волд, «перереформатована у післявоєнний період згідно з формою британської BBC Державна служба мовлення в Західній Німеччині, яка базується на засадах відповідальності держави за формування культури нації та свободи слова» (Woldt, 2010, с. 171–172). Запозичення досвіду роботи таких медіаорганізацій, що втілюють трансформацію та глибоку конвергенцію сектора радіо в системі сучасних медіа, неминучі в перспективі

декількох років та є безперечним орієнтиром для україномовного радіо-простору.

Відтак, **перспективами подальших досліджень** є вивчення потенціалу трансформації радіосектора україномовних програм в ефірі зарубіжних радіостанцій у різних країнах світу та окремих україномовних інтернет-радіостанцій, заснованих за кордоном.

Список посилань

- Гоян, В., Гоян, О. (2017). Телебачення Deutsche Welle: 25 років від супутника до онлайн. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*, 1, 64–72.
- Гоян, О., Гоян, В. (2014). «Німецька хвиля» на українському ґрунті. Взято з <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1691>.
- Грабська, А. (2014). Громадське мовлення в контексті викликів глобального медійного ринку: стратегія Deutsche Welle. *Наукові записки Інституту журналістики*, 57, 134–140.
- Грабська, А. (2016). Німецький міжнародний мовник Deutsche Welle: роль, завдання, функції. *Інформаційне суспільство*, 23, 38–43.
- Дуцик, Д. (2013). Олексій Хаб'юк: «У порівнянні з показниками рекламних ринків Німеччини, Польщі та Росії Україна на дуже низькому рівні розвитку». Взято з http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/oleksiy_khabyuk_u_porivnyanni_z_pokaznikami_reklamnikh_rinkiv_nimechchini_polschi_ta_rosii_ukraina_na_duzhe_nizkomu_rivni_rozvitku/.
- Сухобокова, О. (2009). Український відділ радіостанції «Голос Америки»: до 60-річчя від створення. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*, 97, 60–63.
- Українська мова є третьою за поширеністю неофіційною мовою, якою розмовляють у державах розширеного Європейського Союзу (2004). *Радіо Свобода*. Взято з <https://www.radiosvoboda.org/a/915559.html>.
- Ципердюк, І. (2015). Тематично-змістові особливості програм української редакції радіо «Ватикан». *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*, 4, 105–112.
- Binder, E. (2006). *Journalistische Krisenkommunikation in internationalen Konflikten*. Wien: Universität Wien.
- Fiedler, A., Frère, M. (2016). «Radio France Internationale» and «Deutsche Welle» in Francophone Africa: International Broadcasters in a Time of Change. *Communication, Culture and Critique*, 1, 68–85.
- Kiel, P. (2008). *Voice of America to Cut Language Services*. Retrieved from <https://www.propublica.org/article/voice-of-america-to-cut-language-services-709>.
- Lewis, D. (2010). Foreign Correspondents in a Modern World. The past, present and possible future of global journalism. *The Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 1, 119–127.
- Pörzgen, G. (2016). *Facing reality after the Euromaidan. The situation of journalists and media in Ukraine*. Paris: Reporters without borders.

- Price, M., Haas, S., Margolin, D. (2008). New Technologies and International Broadcasting: Reflections on Adaptations and Transformations. *The annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (1), 150–172.
- Woldt, R. (2010). Public Service Broadcasting in Germany: Stumbling Blocks on the Digital Highway. *Reinventing Public Service Communication*, 171–182.

References

- Hoyan, V., Hoyan, O. (2017). Television Deutsche Welle: 25 years from satellite to online. *State and regions. Series: Social Communications*, 1, 64–72. [In Ukrainian].
- Hoyan, V., Hoyan, O. (2014). «Deutsche Welle» on the Ukrainian soil. Retrieved from <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1691>. [In Ukrainian].
- Hrabska, A. (2014). Public speaking in the context of challenges of the global media market: a strategy Deutsche Welle. *Scientific notes of the Institute of Journalism*, 57, 134–140. [In Ukrainian].
- Hrabska, A. (2016). German international broadcaster Deutsche Welle: role, task, function. *Information society*, 23, 38–43. [In Ukrainian].
- Dutsyk, D. (2013). Oleksiy Habyuk: «Compared to the indicators of the German, Polish, and Russian advertising markets, Ukraine is at a very low level of development». Retrieved from http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/oleksiy_khabyuk_u_porivnyanni_z_pokaznikami_reklamnikh_rinkiv_nimechchini_polschi_ta_rosii_ukraina_na_duzhe_nizkomu_rivni_rozvitku/. [In Ukrainian].
- Sukhobokova, O. (2009). Ukrainian department of the «Voice of America» radio station: to the 60th anniversary of creation. *Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv. History*, 97, 60–63. [In Ukrainian].
- The Ukrainian language is the third most widely spoken in the unofficial language spoken in the enlarged European Union (2004). *Radio Liberty*. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/915559.html>. [In Ukrainian].
- Tsyperdiuk, I. (2015). Thematic and content features of the programs of the Ukrainian editorial board of radio «Vatican». *State and regions. Series: Social Communications*, 4, 105–112. [In Ukrainian].
- Binder, E. (2006). *Journalistische Krisenkommunikation in internationalen Konflikten*. Wien: Universität Wien. [In German].
- Fiedler, A., Frère, M. (2016). «Radio France Internationale» and «Deutsche Welle» in Francophone Africa: International Broadcasters in a Time of Change. *Communication, Culture and Critique*, 1, 68–85. [In English].
- Kiel, P. (2008). *Voice of America to Cut Language Services*. Retrieved from <https://www.propublica.org/article/voice-of-america-to-cut-language-services-709>. [In English].
- Lewis, D. (2010). Foreign Correspondents in a Modern World. The past, present and possible future of global journalism. *The Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 1, 119–127. [In English].
- Pörzgen, G. (2016). *Facing reality after the Euromaidan. The situation of journalists and media in Ukraine*. Paris: Reporters without borders. [In German].

- Price, M., Haas, S., Margolin, D. (2008). New Technologies and International Broadcasting: Reflections on Adaptations and Transformations. *The annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616 (1), 150–172. [In English].
- Woldt, R. (2010). Public Service Broadcasting in Germany: Stumbling Blocks on the Digital Highway. *Reinventing Public Service Communication*, 171–182. [In English].

Надійшла до редколегії 23.08.2018 р.